

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СТРАТЕГІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021/2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою
факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“27” серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Черномаз П.О., к.геогр.н., доц., доцент кафедри міжнародних економічних
відносин імені Артура Голікова

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин
імені Артура Голікова

Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

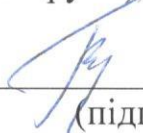

(підпис)

Надія КАЗАКОВА

Програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проектної
групи) «Міжнародні економічні відносини»

Гарант освітньої програми
(керівник проектної групи) «Міжнародні економічні відносини»

(підпис)

Владислав ГОНЧАРЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією
факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Стратегія регіонального розвитку: європейський контекст» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» підготовки магістра за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Стратегія регіонального розвитку: європейський контекст» є визначення ролі та значення регіональної політики у підйомі продуктивних сил країни та їх окремих адміністративно-територіальних утворень в умовах інтернаціоналізації господарської діяльності та глобалізаційних процесів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- формування наступних загальних компетентностей:
 - ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
 - ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 - ЗК4. Здатність працювати в команді.
 - ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- формування наступних фахових компетентностей:
 - ФК1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.
 - ФК2. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.
 - ФК3. Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини.
 - ФК4. Здатність оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їхні позиції на світових ринках.
 - ФК5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.
 - ФК6. Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн.
 - ФК7. Здатність аналізувати й оцінювати гео економічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів.
 - ФК8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.

ФК9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	1-й
Семестр	
3-й	1-й
Лекції	
10 год.	6 год. (в т.ч. 2 – аудиторні, 4 – дистанційні)
Практичні, семінарські заняття	
10 год.	–
Самостійна робота	
70 год.	84 год.
Індивідуальні завдання	
–	

1.6. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних **результатів**:

ПРН1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.

ПРН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

ПРН3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

ПРН5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПРН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

ПРН7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

ПРН8. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження.

ПРН9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.

ПРН10. Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.

ПРН11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

ПРН13. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продукованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків.

ПРН14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретико-методичні засади регіональної політики.

Сутність державної регіональної політики (ДРП). Наукове та офіційно-державне визначення ДРП. Рівні здійснення ДРП. Цілі й завдання ДРП. Регіон: різні трактування терміну. Об'єкти, предмет, суб'єкти та носії інтересів ДРП. Механізм, інструменти та інститути ДРП. Принципи ДРП.

Поняття регіонального управління. Класифікація цілей регіонального управління. Моделі регіонального управління: централізована, англо-американська, європейська змішана елітна, європейська змішана із розподіленою ієрархією управління. Функції регіонального управління.

Види регіональної політики (економічна, соціальна, демографічна, екістична, екологічна, науково-технічна).

Регіональна наука і регіональний аналіз. Методи дослідження регіонального розвитку. Системний підхід. Поняття про територіальну (регіональну) соціально-економічну систему. Економіко-математичні методи обробки інформації та моделювання. Картографічний метод. Програмно-цільовий метод. Методи експертних оцінок. Методи збору первинної інформації.

Регіональна економіка. Регіональний маркетинг.

Наукові школи просторової організації продуктивних сил: німецька, французька, голландська та шведська, англосаксонська, радянська, українська.

Теорії регіонального розвитку. Теорія сільськогосподарського штандорту Й. Тюнена. Теорія штандорту промисловості В. Лаунхардта і А. Вебера. Теорія центральних місць В. Кристаллера і А. Льоша. Теорія “полюсів розвитку” і “центрів росту” Ф. Перру і Ж. Будівля. Теорія економічних потенціалів У. Рейлі і Дж. Стюарта. Теорія регіонального міжгалузевого балансу “витрати-випуск” В. Леонтєва. Теорія територіально-виробничих комплексів М.М. Колосовського і промислових кластерів М. Портера. Теорія економічного районування. Поняття про економічний район. Типи економічних районів.

Тема 2. Регіональний розвиток і його діагностика.

Сутність регіонального розвитку. Стратегія та концепція регіонального розвитку. Прогнозування регіонального розвитку. Моделі регіонального економічного розвитку. Концепція сталого розвитку. Римський клуб.

Градація економічного розвитку регіонів. Регіональна діагностика. Оцінювання факторів розвитку регіону.

Оцінювання географічного положення. Економіко-географічне положення. Поняття інтегрального і компонентного економіко-географічного положення. Критерії оцінювання економіко-географічного положення. Геополітичне положення. Розрахунок коефіцієнтів ієрархічності як метод оцінювання географічного положення.

Оцінювання природно-ресурсного потенціалу. Поняття природно-ресурсного потенціалу. Компоненти інтегрального природно-ресурсного потенціалу. Економічне оцінювання територіального комплексу природних ресурсів.

Оцінювання демографічного потенціалу. Розрахунок демографічних коефіцієнтів. Коефіцієнти швидкості зміни (руху) населення й інтенсивності демографічних процесів. Структурні коефіцієнти. Демографічний прогноз.

Оцінювання виробничих факторів розвитку. Галузева структура регіону. Коефіцієнти спеціалізації (локалізації) виробництва. Коефіцієнти галузевої концентрації і диверсифікації виробництва. Коефіцієнти вивозу, ввозу і товарообміну. Територіальна структура регіону. Територіально-виробничі комплекси регіону. Оцінювання виробничого потенціалу регіону.

Оцінювання соціальних факторів розвитку. Зведені показники рівня життя і соціального захисту населення. Система показників споживання товарів і послуг. Показники розвитку матеріальної бази соціальної сфери – житлово-комунального господарства, освіти і культури, охорони здоров'я.

Оцінювання рівня соціально-економічного розвитку регіону. Основні показники соціально-економічного розвитку регіону. ВВП регіону і валовий регіональний продукт (ВРП). Синтетичний зважений індекс рівня економічного розвитку регіону.

Тема 3. Регіональна політика Європейського Союзу.

Концепція «Європа регіонів». Європейська хартія місцевого самоврядування як нормативно-правова база регіональної політики.

Регіональні відміни у розвитку країн ЄС. Класифікування регіонів ЄС за ознакою соціально-економічного розвитку. Засади регіональної політики ЄС і пріоритети регіонального розвитку. Базові принципи політики регіонального розвитку ЄС. Основні структурні фонди як інститути реалізації регіональної політики ЄС. Моніторинг регіональної політики ЄС.

Тема 4. Транскордонне співробітництво як специфічна сфера міжнародних економічних відносин і складова регіонального розвитку.

Поняття транскордонного співробітництва. Європейська рамкова конвенція з прикордонного співробітництва територіальних громад і властей. Досвід її реалізації у транскордонному співробітництві країн ЄС. Транскордонні регіони. Єврорегіони як форма транскордонного співробітництва і інструмент вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку прикордонних територій. Єврорегіональні групи транскордонного співробітництва. Транскордонне співробітництво регіонів України.

Тема 5. Регіональні відміни у соціально-економічному розвитку України у порівнянні з країнами ЄС. Концепція та стратегія регіонального розвитку України (у контексті порівняльного аналізу з країнами ЄС).

Регіональний аналіз соціально-економічного розвитку України. Відмінності в економічній та соціальній складовій регіонального розвитку. Порівняльний аналіз з регіональними відмінами соціально-економічного розвитку країн ЄС. Сукупний ресурсний потенціал економічних районів та регіонів України. Регіональні відміни у демографічній ситуації. Концепція та стратегія регіонального розвитку України в контексті порівняльного аналізу з країнами ЄС. Принцип децентралізації в державній регіональній політиці:

європейський досвіт і реалії України. Харківська область як провідний регіон соціально-економічного розвитку України. Стратегія розвитку Харківської області на 2021-2027 роки.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Теоретико-методичні засади регіональної політики.	18	2	2			14	17	1					16
Тема 2. Регіональний розвиток і його діагностика.	18	2	2			14	17	1					16
Тема 3. Регіональна політика Європейського Союзу.	18	2	2			14	17	1					16
Тема 4. Транскордонне співробітництво як специфічна сфера міжнародних економічних відносин і складова регіонального розвитку.	18	2	2			14	17	1					16
Тема 5. Регіональні відміни у соціально-економічному розвитку України у порівнянні з країнами ЄС. Концепція та стратегія регіонального розвитку України (у контексті порівняльного аналізу з країнами ЄС)	18	2	2			14	22	2					20
Усього годин	90	10	10			70	90	6					84

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методичні засади регіональної політики.	2
2	Регіональний розвиток і його діагностика.	2
3	Регіональна політика Європейського Союзу.	2
4	Транскордонне співробітництво як специфічна сфера міжнародних економічних відносин і складова регіонального розвитку.	2
5	Регіональні відміни у соціально-економічному розвитку України у порівнянні з країнами ЄС. Концепція та стратегія регіонального розвитку України (у контексті порівняльного аналізу з країнами ЄС)	2
	Разом	10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Опрацювання матеріалів за темою «Теоретико-методичні засади регіональної політики» . Сутність державної регіональної політики (ДРП). Наукові школи просторової організації продуктивних сил: німецька, французька, голландська та шведська, англосаксонська, радянська, українська. Запропоновані цими школами теорії регіонального розвитку. Регіональна наука і регіональний аналіз.	14	16
2	Опрацювання матеріалів за темою «Регіональний розвиток і його діагностика» . Сутність регіонального розвитку. Поняття стратегії регіонального розвитку. Моделі регіонального економічного розвитку. Концепція сталого розвитку. Градація економічного розвитку регіонів. Регіональна діагностика. Оцінювання факторів розвитку регіону. Оцінювання рівня соціально-економічного розвитку регіону. Валовий регіональний продукт (ВРП).	14	16
3	Опрацювання матеріалів за темою «Регіональна політика Європейського Союзу» . Концепція «Європа регіонів». Європейська Хартія місцевого самоврядування. Регіональні відміни у розвитку країн ЄС. Класифікування регіонів ЄС за ознакою соціально-економічного розвитку. Засади регіональної політики ЄС і пріоритети регіонального розвитку.	14	16
4	Опрацювання матеріалів за темою «Транскордонне співробітництво як специфічна сфера міжнародних економічних відносин і складова регіонального розвитку» .	14	16

	Історія виникнення транскордонного співробітництва. Європейська рамкова Конвенція з прикордонного співробітництва територіальних громад і властей. Досвід її реалізації у транскордонному співробітництві країн ЄС. Транскордонні регіони. Транскордонне співробітництво України.		
5	Опрацювання матеріалів за темою «Регіональні відміни у соціально-економічному розвитку України у порівнянні з країнами ЄС. Концепція та стратегія регіонального розвитку України (у контексті порівняльного аналізу з країнами ЄС)» . Демографічна політика, методи її моніторингу. Науково-технічна політика, форми територіальної організації (технопарки, технополіси, бізнес-інкубатори та ін.). Економічні райони України, їх народногосподарська спеціалізація та участь у географічному поділі праці. Донорські та дотаційні регіони, проблеми подолання соціально-економічної диференціації.	14	20
	Разом	70	84

6. Індивідуальні завдання

Підготовка до видання наукової статті за тематикою дисципліни «Стратегія регіонального розвитку: європейський контекст», що дає можливість студенту отримати заохочувальні бали.

7. Методи навчання

У навчальному процесі використовується комплекс методів навчання, до якого входять: лекції, групова робота, бесіди, тестування, проведення дискусій з обговорення різноманітних ділових ситуацій, робота з літературою, самостійна робота, індивідуальні заняття, консультації, виконання контрольних завдань.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Стратегія регіонального розвитку: європейський контекст» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю, у формі виступів студентів, у формі тестування тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховується при визначенні підсумкової залікової оцінки з дисципліни.

Сума балів, які студент **заочної** (дистанційної) форми навчання може набрати за поточними контролями, дорівнює 60.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- розв'язування задач;

- поточні контрольні роботи;
- виконання творчих завдань.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією програмою дисципліни «Стратегія регіонального розвитку: європейський контекст».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100. Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку в 3-му семестрі для денної форми та 1-му семестрі для заочної форми. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40.

Залікове завдання складається з двох питань та тестових завдань.

У разі настання/подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **залік в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Стратегія регіонального розвитку: європейський контекст», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1867>.

9. Схема нарахування балів

Денна форма навчання

Структура та складові підсумкових оцінок з дисципліни:

Поточний контроль – 60 балів, з них активна робота та виступи на семінарських заняттях – 50 балів, виконання тестових завдань (поточне тестування) та/або поточної контрольної роботи – 10 балів. Підсумковий контроль (залік) – 40 балів, з них відповіді на теоретичні питання – 30 балів, тестові завдання – 10 балів.

Заохочувальні бали – підготовка індивідуального завдання за тематикою дисципліни «Стратегія регіонального розвитку: європейський контекст» – 10 балів.

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	Тест	Разом	40 (мінімум – 20)	100
10	10	10	10	10	10	60 (мінімум – 30)		

T1, T2 ... – теми.

Заочна (дистанційна) форма навчання

Структура та складові підсумкових оцінок з дисципліни:

Поточний контроль – 60 балів: виконання практичних завдань (50 балів), тестових завдань (10 балів).

Підсумковий контроль – 40 балів: відповіді на теоретичні питання по 20 балів за кожне.

Заохочувальні бали – підготовка індивідуального завдання за тематикою дисципліни «Стратегія регіонального розвитку: європейський контекст» – 10 балів.

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	Тест	Разом	40 (мінімум – 20)	100
10	10	10	10	10	10	60 (мінімум – 30)		

T1, T2 ... – теми.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

1 семестр (залік)
Заочна (дистанційна) форма навчання
Час виконання – 60 хвилин
Теоретичні питання – 40 балів (2*20 балів)

У разі використання заборонених джерел студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує нульову оцінку (0).

За результатами поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана студентом кількість балів служить основою для оцінки за національною шкалою.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література:

1. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями [Електронний документ] // Портал Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_106
2. Європейська хартія місцевого самоврядування [Електронний документ] // Портал Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/en/994_036
3. Декларація щодо регіоналізму в Європі [Електронний документ] – Режим доступу: http://www.aer.eu/fileadmin/user_upload/PressComm/Publications/DeclarationRegionalism/.dam/110n/ua/DR_UKRAINE%5B1%5D.pdf
4. Конституція України [Електронний документ] // Портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Закон України «Про засади державної регіональної політики»: [Електронний документ] // Портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
6. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [Електронний документ] // Портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
7. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів»: [Електронний документ] // Портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>
8. Закон України «Про транскордонне співробітництво» [Електронний документ] // Портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1861-15>
9. Указ Президента України «Про Концепцію державної регіональної політики» // Офіційний вісник України. – 2001. – № 22. – Ст. 20.
10. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання розвитку транскордонного співробітництва та єврорегіонів» // Офіційний вісник України. – 2002. – № 18. – С. 171–176.
11. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 роки» [Електронний документ] // Портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-2021-%D0%BF#Text>
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» [Електронний документ] // Портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
13. Стратегія розвитку Харківської області на 2021-2027 роки [Електронний документ]. – Режим доступу:

<https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/1026/102538/files/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>

14. Голиков А. П. Региональная политика и экономическое развитие: европейский контекст: учебное пособие / А. П. Голиков, Н. А. Казакова, Ю. Г. Прав. – Харьков : Экограф, 2009. – 240 с.

15. Голиков А.П. Харьковская область, региональное развитие: состояние и перспективы: монография / А.П. Голиков, Н.А. Казакова, М.В. Шуба / Под ред. чл.-кор. НАН Украины, проф. В.С. Бакирова. – Х.: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2012. – 224 с.

16. Регіональна економіка та природокористування: Навч. посібник / А. П. Голіков, О. Г. Дейнека, Л. О. Позднякова, П. О. Черномаз / За ред. А.П. Голікова – 2-е вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 352 с.

17. Регіональна політика Європейського Союзу [Електронний ресурс]: підручник / [за ред. В. Чужикова]. – К.: КНЕУ, 2016. – 495 с. – Режим доступу: http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/19806/1/rehional_%20polit.pdf

18. Черномаз П.О. Стратегія регіонального розвитку: європейський контекст : Інформаційний ресурс системи електронного (дистанційного) навчання, визнаний в якості навчально-методичної праці / Сертифікат № 145/2019, підстава: рішення Науково-методичної ради ХНУ ім. В.Н. Каразіна, протокол № 3 від 26.02.2019 р. Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2019. – Режим доступу: <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/handle/123456789/14622>

Допоміжна література:

19. Гладкий Ю.Н. Основы региональной политики: Учебник / Ю.Н. Гладкий, А.И. Чистобаев. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 1998. – 659 с.

20. Глобалізація та регіоналізація як вектори розвитку міжнародних економічних відносин: колективна монографія / за ред. О. А. Довгаль, Н. А. Казакової. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 472 с.

21. Глобальні проблеми сучасності : підручник / [кол. авт.]; за ред. В. С. Бакирова, А. П. Голікова, О. А. Довгаль, В. А. Пересадько, В. І. Сідорова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 632 с.

22. Голіков А. Використання теорії центральних місць з метою вдосконалення адміністративно-територіального устрою Харківської області / А. Голіков, П. Черномаз // Часопис соціально-економічної географії: Зб. наук. праць. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. – Вип. 24. – С. 47-55.

23. Голіков А. П. Економіка України: навч. посіб. / А. П. Голіков, Н. А. Казакова, О. А. Шуба. – К. : Знання, 2009. – 286 с.

24. Голиков А.П. Економіко-математичне моделювання світогосподарських процесів. – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. – 144 с.

25. Гранберг А.Г. Основы регионально экономики: Учебник для вузов. – 2-е изд. – М.: ГУ ВШЭ, 2001. – 495 с.

26. Економіка зарубіжних країн: Навч. посібник / А. П. Голіков, О. Г. Дейнека, Л. О. Позднякова, П. О. Черномаз. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 464 с.

27. Изард У. Методы регионального анализа: введение в науку о регионах: Сокр. пер. с англ. – М.: Прогресс, 1966. – 659 с.

28. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво. – Львів: Інститут регіональних досліджень НАН України, 2004. – 395 с.
29. Портер М. Международная конкуренция: Конкурентные преимущества стран: Пер. с англ. – М.: Международные отношения, 1993. – 896 с.
30. Прибиткова І.М. Основи демографії: Посібник для студ. – К.: “АтрЕк”, 1997. – 256 с.
31. Програма економічного і соціального розвитку Харківської області на 2021 рік [Електронний документ] // Офіційний сайт Харківської обласної ради. – Режим доступу : <https://kharkivoda.gov.ua/oblasna-derzhavna-administratsiya/struktura-administratsiyi/strukturni-pidrozdili/717/3228/3229/106362>
32. Протокол № 3 до Європейської рамкової конвенції з прикордонного співробітництва територіальних громад і властей: [Електронний документ] // Офіційний сайт Ради Європи. – Режим доступу: <https://rm.coe.int/1680084827>
33. Регіональна політика: методологія, методи, практика / Інститут регіональних досліджень НАН України; редкол.: відп. ред. М. І. Долішній. – Львів, 2001. – 720 с.
34. Світова економіка: підручник / За ред. А.П. Голікова, О.А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 268 с.
35. Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації: колективна монографія / кол. авт.; за ред. А. П. Голікова, О.А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 316 с.
36. Черномаз П.А. Региональные отличия в социально-экономическом развитии стран ЕС [Електронний ресурс] / П.А. Черномаз // Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин: Матеріали XIV наук.-практ. конф. мол. вчених. – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2019. – С. 196-198. – Режим доступу: <http://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/bb37dec0268b11578c773bffbe4f8b6.pdf>
37. Черномаз П.О. Вивчення історичних змін економічного районування України / П.О. Черномаз // Праці пам'яткознавців. – Х.: Курсор, 2014. – Вип. 3. – Ч. 2. – С. 200-209.
38. Черномаз П.О. Європейський досвід транскордонного співробітництва: можливості для України / П.О. Черномаз // Регіон – 2015: стратегія оптимального розвитку: Матеріали міжнародної наук.-практ. конф. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – С. 43-46.
39. Черномаз П.О. Міжрегіональне транскордонне співробітництво в Європі: від єврорегіонів до об'єднань єврорегіонального співробітництва / П.О. Черномаз // Регіон – 2011: стратегія оптимального розвитку: Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – С. 55-58.
40. Черномаз П.О. Тенденції розвитку зовнішньої торгівлі України в умовах формування зони вільної торгівлі з ЄС [Електронний ресурс] / П.О. Черномаз, О.І. Чавалах // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2018. – № 4 (15). – Режим доступу: http://www.easterneurope-bm.in.ua/journal/15_2018/10.pdf
41. Черномаз П.А. Цивилизационный подход в международных экономических отношениях как основа понимания причин конфликтов

[Електронний ресурс] / П.А. Черномаз // Международный научный вестник. – 2019. – № 1 (21). – С. 68-74. – Режим доступа: http://vestnik.ortsci.ru/files/opu_21_2019_web.pdf

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Ради Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://coe.int>
4. Сайт Європейської мережі спостереження за просторовим плануванням ESPON (European Spatial Planning Observation Network) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.espon.eu/>
5. Журнал «Стратегія розвитку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://regionet.org.ua/ua/Magazine_1419.html#page_title

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle (<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1867>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **залік в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Стратегія регіонального розвитку: європейський контекст», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1867>.